

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts konkurence@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

31.03.2016. Nr. 13/368

Uz 25.02.2016. b/n

Adresāts - Iesniedzējs

Zināšanai:
Satiksmes ministrijai

Par Grozījumiem Ministru kabineta 2010.gada 13.aprīļa noteikumos Nr.358 „Noteikumi par transportlīdzekļu vadītāju apmācību un transportlīdzekļu vadītāju apmācības programmām”

Konkurences padome (turpmāk – KP) saņēma privātpersonas (turpmāk – Iesniedzējs) iesniegumu saistībā ar Satiksmes ministrijas (turpmāk – SM) izstrādāto Ministru kabineta noteikumu projektu „Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 13.aprīļa noteikumos Nr.358 „Noteikumi par transportlīdzekļu vadītāju apmācību un transportlīdzekļu vadītāju apmācības programmām”” (08.10.2015. VSS-1005) (turpmāk – Noteikumu projekts), kas paredz izteikt Ministru kabineta 2010.gada 13.aprīļa noteikumu Nr.358 „Noteikumi par transportlīdzekļu vadītāju apmācību un transportlīdzekļu vadītāju apmācības programmām” (turpmāk – Noteikumi Nr.358) 6.punktu jaunā redakcijā un papildināt Noteikumus Nr.358 ar jaunu 15.¹ un 36.¹ punktu.

Iesniedzējs uzskata, ka ar Noteikumu projektu tiek mākslīgi samazināta konkurence, radot labvēlīgus apstākļus dažiem tirgū dominējošiem uzņēmumiem.

1. Iesniedzējs norāda, ka Noteikumu projektā (izsakot Noteikumu Nr.358 6.punktu jaunā redakcijā) ietverta prasība, lai katrai autoskolai būtu savs braukšanas mācību laukums vai līgums par šāda laukuma izmantošanu. Laukumus, kas atbilstu 3.pielikumā ietvertajām prasībām, apsaimnieko lielās autoskolas, kurām nav motivācijas iznomāt tos par saprātīgu samaksu (Rīgā ir 3 šādi laukumi). Mazās autoskolas būs spiestas palielināt cenas, lai nodrošinātu mācību laukuma īri, vai arī apturēt savu darbību, nespējot izpildīt prasības par mācību laukuma esamību. Tādējādi cietīs klienti.

Šajā sakarā KP, izvērtējot SM uz 08.10.2015. Valsts sekretāru sanāksmi (VSS) pieteikto Noteikumu projektu un tā anotāciju, 26.10.2015. izteica SM šādus iebildumus.

„KP ieskatā, ieviešot minēto prasību, [...] lielās autoskolas varētu būt motivētas kavēt citu autoskolu (konkurentu) darbību [...]. Tādēļ [...] būtu jāapsver, vai, mēģinot sasniegt Noteikumu projekta mērķi (paaugstināt jauno transportlīdzekļu vadītāju sagatavotības līmeni), ar kritēriju par braukšanas mācību laukumu nepieciešamību [...] netiek radīti nevienlīdzīgas konkurences riski autoskolu starpā, ņemot vērā mazo autoskolu reālo pieejamību konkrētām prasībām atbilstošiem braukšanas mācību laukumiem. Tādējādi samazināsies autoskolu skaits, kā rezultātā [...] varētu pieaugt cenas patērētājiem.

Vienlaicīgi, ja šāda prasība tomēr tiktu saglabāta [..], Noteikumu projektā būtu ietverama [..] norāde, ka minētie braukšanas mācību laukumu lielumi ir ieteicami [..].”

KP, izvērtējot 04.03.2016. elektroniskās saskaņošanas ietvaros saņemto pēc 25.02.2016. starpinstitūciju sanāksmes SM precizēto Noteikumu projektu, tā anotāciju un izziņu, savos 11.03.2016. iebildumos norādīja turpmāk minēto.

„Anotācija papildināta ar informāciju, ka 70% no autoskolām izmanto braukšanas mācību laukumus, tomēr tajā nav iekļauta informācija par minēto braukšanas mācību laukumu atbilstību Noteikumu projektā iekļautajām prasībām. Nav arī pieejamas informācijas par braukšanas mācību laukumu īpašniekiem, izmantošanas noslodzi un praksi attiecībā uz braukšanas mācību laukumu dalītu lietošanu.

Anotācijā nav sniegts pamatojums, kāpēc nepieciešams tik liels braukšanas mācību laukums ar kvalitatīvu cieto segumu, lai gan pieļaujams, ka šāds segums nepieciešams tikai braukšanas mācību laukuma daļā, kur apmācību nolūkā izvietotas figūras. Pārējā braukšanas mācību laukuma daļā būtu iespējams noteikt zemākas prasības laukuma seguma kvalitātei.

Vienlaikus nav pamatoti noteikt atšķirīgas prasības par mācību laukumu spēkā stāšanās laiku jaunajiem ienācējiem un jau tirgū esošajām autoskolām. Tādējādi jaunās autoskolas tiktu nostādītas nevienlīdzīgā stāvoklī ar jau esošajām autoskolām, kurām prasību ieviešanai ir noteikts pārejas periods. Attiecīgi nepieciešams nodrošināt, ka konkrētās prasības braukšanas mācību laukumiem stājas spēkā 2018.gada 1.janvārī attiecībā uz visām autoskolām.”

KP, izvērtējot 17.03.2016. elektroniskās saskaņošanas ietvaros saņemto SM atkārtoti precizēto Noteikumu projektu, tā anotāciju un izziņu, savos 23.03.2016. iebildumos vēlreiz vērsa SM uzmanību, ka iepriekš minētā informācija ir „nepieciešama, lai būtu iespējams vērtēt, kāda būs mazāko tirgus dalībnieku, kuriem nav pašiem sava braukšanas mācību laukuma, piekļuves iespēja citām personām piederošiem laukumiem un vai [..] prasības neveicinās mazāko tirgus dalībnieku izešanu no tirgus un [..] konkurences mazināšanos. Bez šādas informācijas ir neiespējami spriest par normatīvā akta projekta iespējamo ietekmi uz konkurenci.

Atbilstoši paredzētajai 13. un 15.¹ punkta redakcijai pastāv risks, ka mācību braukšanas laukuma iznomātājam, pēkšņi pirms laika izbeidzot nomas līgumu, autoskola vairs nav tiesīga veikt apmācības, lai gan līguma laušana nekādi neietekmē teorētisko apmācību veikšanu [..].

Tāpat KP nepiekrīt atšķirīgu prasību izvirzīšanai jaunajām autoskolām, salīdzinot ar tām, kas jau darbojas, [..] prasot no jaunajām autoskolām tūlītēju noteikumu prasību izpildi attiecībā uz braukšanas mācību laukumiem. Abām autoskolu kategorijām būtu nosakāms vienots prasību spēkā stāšanās datums [..].”

2. Iesniedzējs norāda arī uz Noteikumu projekta 1.19.apakšpunktu, kas paredz papildināt Noteikumus Nr.358 ar jaunu 36.¹ punktu, nosakot, ka apmaksu par visiem ar apmācību saistītiem pakalpojumiem, t.sk. par braukšanas apmācību, apmācāmā persona veic autoskolai.

Iesniedzēja ieskatā, šī prasība nepamatoti palielinās autoskolu apgrozījumu un administratīvās izmaksas. Mazo autoskolu un instruktoru kopējam apgrozījumam pārsniedzot 50 000 euro, to sniegtie pakalpojumi tiks aplikti ar pievienotās vērtības nodokli (turpmāk – PVN) 21%, radot cenu pieaugumu. Autoskolas nevēlas būt starpnieki finanšu plūsmā starp instruktoru un apmācāmo.

Vienlaikus instruktori nevarēs iekļaut savos saimnieciskās darbības izdevumos mācību auto iegādes, nolietojuma, remonta, uzturēšanas un degvielas izmaksas, kā arī piesaistīt sev jaunus klientus, jo viņi būs pilnībā atkarīgi no autoskolām.

Savukārt klienti nevarēs brīvi izvēlēties instruktoru un tiem būs jāsamaksā autoskolai visa mācību maksa uzreiz vai arī jāapmeklē autoskola pirms katras braukšanas nodarbības.

Šajā sakarā KP vērs Iesniedzēja uzmanību uz anotācijā norādīto, ka „veicot visus

maksājumus par apmācību autoskolā, klienti būtu vairāk aizsargāti, jo [...] problēmu gadījumos varētu vērsties pie autoskolas vadības, nevis, kā pašlaik, kad [...] autoskolu vadība norobežojas no problēmu risināšanas [...]. Nolūkā [...] mazināt [...] nelegālos maksājumus (lielākoties par braukšanas apmācību), [...] apmaksu par visiem [...] pakalpojumiem [...] apmācāmā persona veic autoskolai. Tas [...] ierobežotu maksājumus, no kuriem netiek maksāti nodokļi [...], kā arī [...] pozitīvi iespaidotu [...] braukšanas apmācības kvalitāti, jo autoskolai būtu lielākas iespējas ietekmēt [...] instruktoru rīcību un darba kvalitāti.”

Tajā pašā laikā, KP ieskatā, autoskolām būtu jāapsver iespējamība pārskatīt savas attiecības ar instruktoriem, nodrošinot, ka autoskolas apmaksātu instruktoriem ar mācību automašīnu uzturēšanu un remontu saistītos izdevumus, kurus autoskolas arī varētu iekļaut savos saimnieciskās darbības izdevumos un PVN priekšnodokļa atskaitījumos.

3. Iesniedzējs arī neuzskata par pamatotu Noteikumu projekta 1.21.apakšpunktu, kas paredz papildināt Noteikumu Nr.358 39.punktu ar otro teikumu šādā redakcijā:

„Mācību grupas reģistrē, kā arī izmaiņas reģistrētas mācību grupas nodarbību grafikā veic darba dienās no plkst.8⁰⁰ līdz 17⁰⁰.”

KP, izvērtējot Iesniedzēja norādītos argumentus, piekrīt anotācijā minētajam, ka „[...] nolūkā pilnveidot mācību procesa kontroles iespējas projektā ir noteikts konkrēts mācību grupu un izmaiņu reģistrēšanas laiks (darba dienās no plkst. 8⁰⁰ līdz 17⁰⁰), jo [...] daudzas autoskolas apzināti veic mācību grupu reģistrēšanu un izmaiņas nodarbību grafikos ārpus CSDD darba laika, [...] radot šķēršļus mācību procesa kontrolei. Ņemot vērā to, ka CSDD darbiniekiem ārpus darba laika nav iespējams piekļūt reģistram un konstatēt izmaiņas, brīvdienās un svētku dienās veiktajās autoskolu pārbaudēs regulāri tiek lieki tērēti resursi [...].”

4. Savukārt sakarā ar KP kompetenci, vērtējot tirgus dalībnieku (un citu subjektu, piemēram, lielo autoskolu) darbību atbilstību Konkurences likuma 11. un 13.panta prasībām, KP paskaidro, ka tās uzdevums un atbildība ir uzraudzīt, lai Latvijā tiek ievērots Konkurences likums. Proti, KP raugās, lai uzņēmumi neslēgtu aizliegtas vienošanās (tai skaitā, neveido kartelus), lai tirgū dominējošie uzņēmumi savu tirgus varu neizmantotu ļaunprātīgi. Dominējošais stāvoklis ir tāds tirgus dalībnieka ekonomisks stāvoklis, kad tas spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci, darbojoties neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, piegādātājiem vai patērētājiem.

Vienlaikus Konkurences likums attiecas uz tirgus dalībniekiem, kas atbilstoši Konkurences likumam ir jebkura persona, kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā vai kuras darbības ietekmē konkurenci Latvijas teritorijā.

Vienlaikus pateicamies par Jūsu sniegto informāciju un aicinām arī turpmāk jautājumus, kas varētu būt saistīti ar normatīvā regulējuma negatīvu ietekmi uz konkurenci, ziņot KP.

Ar cieņu

priekšsēdētāja

S.Ābrama